

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 186/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky**, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 148/2023 z 26. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 148/2023 z 26. augusta 2024. Sťažovateľka navrhuje vysloviť porušenie ňou označených práv, zrušiť uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. V konaní vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 10 C 36/2019 sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) domáhal proti sťažovateľke náhrady majetkovej škody v sume 12 457,50 eur a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 20 000 eur, pretože na podklade nezákonného rozhodnutia (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 To 98/2015 zo 4. februára 2016), ktoré bolo zrušené v dovolacom konaní, nastúpil na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia od 19. februára 2016 do 17. mája 2017 a z uloženého trestu vykonal 453 dní. O predmetnej žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 36/2019 z 13. októbra 2021 tak, že sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť žalobcovi škodu z titulu ušlého zisku v sume 5 312,71 eur a nemajetkovú ujmu v sume 15 000 eur (I. výrok), ďalej nahradiť žalobcovi trovy

konania v rozsahu 100 % (II. výrok) a v prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie finančnej sumy 7 144,79 eur z titulu ušlého zisku a finančnej sumy 5 000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy zamietol (III. výrok). Proti označenému rozsudku okresného súdu podali odvolanie obe strany sporu.

4. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 Co 11/2022 z 29. marca 2023 potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutom vyhovujúcom výroku, zamietavom výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy, a v časti zamietavého výroku, ktorým súd zamietol žalobu o zaplatenie náhrady škody z titulu ušlého zisku nad sumu 6 066,63 eur (I. výrok), vo zvyšku zamietavý výrok rozsudku okresného súdu zmenil tak, že sťažovateľke uložil povinnosť uhradiť žalobcovi náhradu škody z titulu ušlého zisku v sume 753,92 eur (II. výrok) a zrušil výrok, ktorým okresný súd rozhodol o trovách konania (III. výrok).

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorým uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a zároveň uplatnila i dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala, že odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie nad rozsah žalobcom vymedzených a uplatnených odvolacích dôvodov, čím porušil jej právo na spravodlivý proces. Poukázala na to, že žalobca v časti náhrady majetkovej škody namietal, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy variabilnú zložku mzdy – odmenu a nepriznal mu cestovné náhrady. Odvolací súd však nevychádzal z obsahu odvolania, ale svojvoľne vykonal prepočet kurzu českej koruny napriek tomu, že žalobca nenamietal, že súd prvej inštancie použil nesprávne výmenné kurzy.

6. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľka namietala, že odvolací súd pri svojej úvahe o primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy nerešpektoval kogentné ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2003 (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), ale ani judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle ktorej pri zvažovaní primeraného odškodnenia je potrebné rešpektovať limity odškodnenia nemajetkovej ujmy v hmotnoprávných predpisoch, ktorých aplikovanie je nevyhnutné z dôvodu zachovania primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v porovnaní s odškodnením za poškodenie zdravia alebo za spôsobenie smrti. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 15/2012, 6 Cdo 37/2012 a 6 Cdo 38/2019. Uviedla, že zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení neskorších predpisov (v súčasnosti nahradený zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) umožňuje priznať maximálne odškodnenie vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, čo v prípade žalobcu zodpovedá sume v sume 21 750 eur, a teda odvolacím súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 15 000 eur túto hranicu neprekračuje, ale pri určovaní primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy za zásah orgánu štátu, ktorú by bolo možné považovať za rozumnú a spravodlivú, je potrebné vziať do úvahy nielen samotné limity odškodnenia, ale uvedomiť si, že tieto limity majú byť viazané na najextrémnejšie prípady zlyhania štátu s najzávažnejšími dôsledkami pre poškodeného. Konštatovala, že aj keď súdy nižších inštancií maximálne možnú výšku odškodnenia neprekročili, s ohľadom na zistený skutkový stav nemožno priznanú výšku náhrady vyhodnotiť ako primeranú a adekvátnu, keď žalobca bol aj po zrušení rozhodnutia o treste v súvislosti so skutkom, za ktorého

spáchanie mu bol neskôr zrušený nepodmienečný trest odňatia slobody uložený, právoplatne odsúdený.

7. O označenom dovolaní sťažovateľky rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutom vyhovujúcom výroku, odmietol (I. výrok) a rozsudok krajského súdu v časti, v ktorej zmenil zamietavý výrok tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody z titulu ušlého zisku v sume 753,92 eur, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (II. výrok).

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnostnej argumentácie predovšetkým namieta svojvoľnú, formalistickú a ústavne neudržateľnú interpretáciu posudzovania prípustnosti svojho dovolania najvyšším súdom v časti, ktorou namietala nesprávne právne posúdenie veci [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] krajským súdom, keďže „*nezohľadnil pri svojom rozhodovaní osobitný právny predpis týkajúci sa limitácie výšky náhrady nemajetkovej ujmy (zákon č. 274/2017 Z. z.), bohatú rozhodovaciu činnosť najvyšších súdnych autorít, relevantné rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ako ani zásadu spravodlivého zadosťučinenia...*“, pričom v rozpore so svojou rozhodovacou činnosťou problematiku posúdenia výšky nemajetkovej ujmy vyhodnotil ako otázku skutkovú, a nie právnu. Sťažovateľka v rámci otázky, s ktorej riešením sa obrátila na najvyšší súd, tvrdila, že v predmetnej záležitosti boli naplnené predpoklady na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy pod spodnou hranicou súdmi obvykle priznávanej peňažnej náhrady za deň nezákonného obmedzenia osobnej slobody (20 eur).

9. Porušenie svojich práv podľa ústavy a dohovoru sťažovateľka ďalej konkretizuje tým, že osobitosť posudzovanej veci žalobcu (žalobca bol po zrušení odsudzujúceho rozsudku krajského súdu opätovne uznaný za vinného, pričom mu už nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody) bola dôvodom na špecifický prístup všeobecných súdov pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Sťažovateľka zastáva názor, že táto mala byť priznaná pod dolnou hranicou dennej sumy súdmi priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy pri obmedzení osobnej slobody (20 eur). Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd na túto jej námietku reagoval nelogickým a nekonzistentným spôsobom, keď uviedol, že sťažovateľka mala v rámci namietaných dovolacích dôvodov ako predmet dovolacieho prieskumu nastoliť otázku, či prináleží náhrada nemajetkovej ujmy aj osobe, ktorá bola za spáchaný trestný čin (opätovne) právoplatne odsúdená, keď by bolo možné túto otázku riešiť ako dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu.

11. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie sťažovateľky, ktorou namieta ústavne nekonformné posúdenie jej dovolania v časti ňou uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

12. Ústavný súd preto skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem a, oboznámiac sa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu posúdenia zlučiteľnosti jeho obsahu, t. j. posudzovania jeho ústavnej udržateľnosti, pristúpil k preskúmaniu jeho zlučiteľnosti s limitmi uvedenými v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, reagujúc na argumentáciu sťažovateľky v časti relevantnej pre toto konanie, konštatoval, že ak „*súd na základe výsledkov dokazovania zisťuje, či žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku obmedzenia jeho osobnej slobody a držania vo výkone trestu po dobu 453 dní a za týmto účelom vyhodnocuje osobu žalobcu, jeho doterajší spôsob života, dĺžku trvania výkonu trestu i jej dopad do osobnostnej sféry poškodeného, zisťuje skutkový stav veci.*“. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ďalej vyplýva, že po komplexnom zhodnotení podmienok ustanovených v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. všeobecné sudy dospeli k záveru, že „*... priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 eur (cca 33 eur za deň výkonu trestu) je rozumne primeraná a v súlade s požiadavkou spravodlivosti a závermi ustálenými v rozhodovacej praxi a judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva.*“, a preto ak sťažovateľka namieta, že konkrétne ustanovenie právneho predpisu nebolo interpretované správne, „*ide o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 písm. a) CSP, lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery.*“.

14. Pokiaľ ide o súvisiacu námietku sťažovateľky, podľa ktorej rozsudok krajského súdu predstavuje judikatúrny odklon od ustálenej rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít, k tejto najvyšší súd uviedol, že „*v prejednávanej spore nejde ani o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, nakoľko v rozhodnutiach, na ktoré poukázala žalovaná išlo o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy s iným výsledkom trestného konania a to buď zastavením trestného konania alebo oslobodením spod obžaloby, pričom v prejednávanej spore išlo o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy osobe, ktorá bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu a bola právoplatne odsúdená.*“.

15. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že v okolnostiach danej veci nie je sporné, že (i) na strane žalobcu došlo v dôsledku nezákonného rozhodnutia k zásahu do jeho osobnostných práv, (ii) kompenzáciu jeho nemajetkovej ujmy bolo vhodné riešiť peňažnou formou, (iii) všeobecné sudy pri určení výšky nemajetkovej ujmy prihliadali na všetky zákonom explicitne ustanovené podmienky (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/203 Z. z.) a (iv) v rámci ustálenia výšky jej náhrady neprekročili pri svojom rozhodovaní jej horný limit (§ 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.). Spornou bolo len posúdenie, či určenie výšky nemajetkovej ujmy je otázkou skutkovou alebo právnou.

16. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že podstatou konštatovanej (skutkovej) povahy námietky sťažovateľky, ktorou sa domáhala prehodnotenia výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (a jej následného určenia pod spodnou hranicou obvykle priznávanej výšky) je to, že napriek tomu, že kritériá určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch [§ 17 ods. 3 písm. a) až d) v spojení s § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.] sú právnymi kritériami, na veci nič nemení, že po ich zohľadnení súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania vyhodnocuje a následne určuje výšku nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a teda zisťuje skutkový stav. Inými slovami, myšlienkovou operáciou spočívajúcou v pohybe medzi

zákonem ustanovenými podmienkami zisťovania výšky nemajetkovej ujmy (§ 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.) na jednej strane a vyhodnocovaním skutkového stavu na strane druhej všeobecný súd zisťuje skutkovú otázku, ktorou je výška nemajetkovej ujmy v peniazoch. Určenie výšky nemajetkovej ujmy tak predstavuje (v procese nachádzania práva) len časť zistenej (právne významnej) skutočnosti subsumovateľnej pod hypotézu relevantnej právnej normy utvárajúcej zodpovednostný rámec za ujmu/škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že takto koncipovaný myšlienkový konštrukt najvyššieho súdu pri vyhodnocovaní prípustnosti dovolania sťažovateľky z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nevykazuje zjavné znaky excesu, a preto jej záležitosť nemožno posunúť do roviny ústavnosúdneho prieskumu.

17. Ústavný súd považuje za dôležité aj to, že sťažovateľka, reflektujúc ňou označenú rozhodovaciú prax najvyššieho súdu, netvrdila, že všeobecné súdy pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch nezohľadnili (v rozpore s ustálenou judikatúrou) všetky zákonom ustanovené kritériá, prípadne že pri svojom rozhodovaní vybočili z rámca maximálnej novej náhrady nemajetkovej ujmy (§ 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.), ale iba polemizovala s jej výškou s ohľadom na špecifikum danej veci, ktorou bolo opätovné odsúdenie žalobcu s uloženým miernejším trestom odňatia slobody, ktorého výkon bol navyše podmienenečne odložený. Ďalej je potrebné uviesť, že ani z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, od ktorej odklon sťažovateľka namieta, nevyplýva, že by práve opätovné odsúdenie s uloženým miernejším trestom bolo relevantným kritériom na určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch pod dolnou hranicou dennej sumy súdmi priznávanej náhrady nemajetkovej ujmy pri obmedzení osobnej slobody. Z už uvedeného dôvodu preto najvyššiemu súdu nemožno nič vytknúť, ak dovolanie sťažovateľky uplatňujúcej dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vyhodnotil ako neprípustné (sťažovateľka neidentifikovala relevantný judikatúrny odklon), pričom nad rámec odôvodnenia konštatoval, že podmienky prípustnosti dovolania pri jeho inej koncepcii odôvodnenia mohli byť dané z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Táto časť odôvodnenia konzistentne zapadá [pri vhodnom vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP] do jeho úvahy o novej právne významnej okolnosti vylučujúcej zodpovednosť za nemajetkovú ujmu (riešenie právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená), resp. v užšom zmysle umožňujúcej vstúpiť do spôsobu určenia jej výšky. Pre ústavný súd je v rámci jeho finálneho výsledku podstatná výsledková spravodlivosť posúvajúca možnú hranicu kasačného riešenia nad rámec bežnej polemiky na úrovni zákona a skutkového stavu, pričom prekročenie naznačenej línie ústavný súd konštatovať nemôže.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

19. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných najvyšším súdom arbitrárnosť ani nedostatok odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie základného

práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu